

Monmouthshire Select Committee Minutes

Pwyllgor Craffu Lle
Neuadd y Sir Brynbuga NP15 1GA
Dydd Iau, 10fed Gorffennaf, 2025, 2.00 pm

Cynghorwyr yn Bresennol

Cynghorydd Sir Jane Lucas

Cynghorydd Sir: Louise Brown, Emma Bryn, Tomos Davies, Lisa Dymock, Jackie Strong, John Crook, Tony Easson, Armand Watts, Jill Bond, Steven Garratt, Penny Jones, Tony Kear, Malcolm Lane, Dale Rooke, Sara Burch, Meirion Howells, Catrin Maby

Swyddogion yn Bresennol

Hazel Ilett, Rheolwyr Craffu
Robert McGowan, Swyddog Polisi a Chraffu
Craig O'Connor, Pennaeth Cynllunio
Ross Price, Project Engineer (Flood Risk Management)
Daniel Fordham, Rheolwr Prosiect
Tracey Thomas, Swyddog Ymgysylltu a Datblygu'r Gweithlu MonLife
Stacey Jones, Uwch Gyfrifydd

Ymddiheuriadau: Cynghorydd Sir Tudor Thomas, Martyn Groucutt

1. Ymddiheuriadau am Absenoldeb

Tudor Thomas gyda Tony Easson yn eilydd. Martyn Groucutt yn sgil problemau technegol.

2. Datganiadau o Fuddiant

Datganodd Tomos Davies fuddiant di-ragfarn yn Eitem 10 gan ymrwthod rhag trafod y mater.

3. Blaenraglen Gwaith a Rhestr Weithredu y Pwyllgor Craffu Lle

Gofynnodd y Cynghorydd Davies am adroddiad ynghylch sbwriel a thipio anghyfreithlon, yn dilyn ymrwymiad i wneud hynny gan yr Aelod Cabinet mewn seminar diweddar – **CAM GWEITHREDU**

4. Cynllunydd Gwaith y Cyngor a'r Cabinet

Gofynnodd y Cynghorydd Brown am Brosiect LUF Trafnidiaeth Integredig Cas-gwent. Atgoffwyd yr Aelodau fod Hwb Trafnidiaeth Cas-gwent yn mynd i'r Cyngor yr wythnos nesaf a dylai pob Aelod fod wedi derbyn gwahoddiad i ymuno â galwad yfory lle gallant ofyn cwestiynau i'r Aelod Cabinet.

Gofynnodd y Cynghorydd Easson a ellid gofyn am ddiweddariad ynghylch Gorsaf Magwyr – **CAM GWEITHREDU**

Gofynnodd y Cynghorydd Bond a ellid diwygio'r Cynllunydd er mwyn nodi pa eitemau sydd wedi'u cwblhau a pha rai sydd eto i'w cwblhau – **CAM GWEITHREDU**
(bydd hyn yn cael ei drafod gyda'r Gwasanaethau Democrataidd)

5. Cadarnhau'r Cofnodion canlynol:

Pwyllgor Craffu Lle dyddiedig 22 Mai 2025

Cyfarfod Arbennig – Pwyllgor Craffu Lle dyddiedig 11 Mehefin 2025

Cadarnhawyd y cofnodion, gyda'r gwelliant canlynol i'r 11eg Mehefin, o dan yr adran lle'r oedd y llofnodwyr galw i mewn yn amlinellu eu rhesymau dros wneud hynny:

- Tynnodd [y Cynghorydd Brown] sylw at y diffyg craffu cyhoeddus oherwydd nad oedd angen cymeradwyaeth gynllunio ar gyfer y penderfyniad, a oedd yn atal trigolion a busnesau rhag gwneud sylwadau ar faterion fel traffig, parcio a swm **a chyfyngiadau ar oriau gweithredu**.
- Cwestiynodd y Cynghorydd Brown agweddau ariannol y penderfyniad, gan ddadlau bod y rhent o £6,000 y flwyddyn yn sylweddol is na'r **rhent marchnad rhesymol ym mhapurau cyllideb y Cyngor ei hun a** amcangyfrifwyd y dylai fod rhwng £20,000 a £25,000 y flwyddyn. Galwodd am brisiad annibynnol o'r eiddo ac awgrymodd y dylai'r Cyngor ddefnyddio asiant arbenigol i hwyluso'r gwaredu, fel yr amlinellwyd yn strategaeth rheoli asedau'r Cyngor.
- Soniodd y Cynghorydd Brown hefyd fod Polisi Rheoli Asedau'r Cyngor ar waredu yn ei gwneud yn ofynnol yn gyfreithiol i gael y ystyriaeth orau.
- Dywedodd y Cynghorydd Brown mai dim ond dosbarth defnydd D1 a gwmpesir gan y gwahoddiad i dendro ac ar gyfer defnyddiau eraill dim ond cysylltu ag ystadau, ond bod adroddiad y Cabinet ar waredu yn sôn am ddefnyddiau cymunedol a masnachol.

Ar dudalen 11:

- **Pwysigrwydd Hanesyddol:** Rhoddir ystyriaeth briodol i bwysigrwydd hanesyddol a choffaol yr adeilad i'r Fenni a'i phobl a dylid ailystyried y posibilrwydd o werthu'r adeilad a'i gynnwys yn y broses ymgynghori â phobl y Fenni.

6. Fforwm Agored i'r Cyhoedd

Chwaraewyd fideo gan Aelod o'r cyhoedd, lle gwnaeth y siaradwr y pwyntiau canlynol mewn perthynas â gwaith Prosiect Ystlumod Dixon ar safle datblygu arfaethedig HA4 Leasbrook ar Heol Dixon yn Nhrefynwy:

Cofnododd y prosiect 12 rhywogaeth mewn un lleoliad, 11 mewn un arall, a 10 mewn trydydd lleoliad o fewn pum niwrnod. Mae hyn yn cynnwys rhywogaethau prin a rhai mewn perygl fel yr ystlum pedol mwyaf a lleiaf, ystlum 'barbastelle', ystlum 'serotine', ystlum 'noctule', a'r ystlum clust hir brown. Mae'r safle o bwysigrwydd cenedlaethol ar gyfer bioamrywiaeth, gan sgorio 31 allan o 41 pwynt ar fecanwaith sgorio ystlumod safonol. Darganfuwyd presenoldeb clwydfan ystlumod newydd yn Fferm Priory, sy'n debygol o fod yn safle mamolaeth a gaeafgysgu, hefyd. Awgrymodd y siaradwr, o ystyried pwysigrwydd cenedlaethol y safle ar gyfer bioamrywiaeth, y dylid tynnu safle HA4 yn ôl o'r Cynllun Datblygu Lleol Amnewid.

7. Strategaeth Llifogydd Lleol (gydag Aelodau Gwasanaethau Cyhoeddus) – Craffu cyn- penderfyniad o fabwysiadu'r Strategaeth Llifogydd Lleol

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Catrin Maby yr adroddiad, a rhoddodd Ross Price gyflwyniad. Atebodd Ross gwestiynau'r Aelodau gyda Craig O'Connor.

- Cwestiynodd Aelod ddigonolrwydd y cyfnod ymgynghori o chwe wythnos ar gyfer y strategaeth llifogydd leol, gan awgrymu ei fod yn rhy fyr ac wedi'i amseru'n wael yn ystod tymor y gwyliau. Cynigiodd ymestyn y cyfnod ymgynghori o fis Medi i ganol neu ddiwedd mis Hydref.

*Cydnabu'r Swyddog y pryder a soniodd, ac er bod y cyfnod ymgynghori statudol yn chwe wythnos, byddent yn ystyried ei ymestyn i wyth wythnos i ganiatáu mwy o amser ar gyfer ymgysylltu â'r cyhoedd. – **CAM GWEITHREDU***

- Mynegodd Aelod foddhad bod llifogydd hanesyddol yn Heol Tredynog a defnyddio teledu cylch cyfyng ar y Bont Wen i fonitro'r afon yn cael eu hystyried. Holodd am fesurau i fynd i'r afael â lledaeniad trefol mewn amgylcheddau sydd eisoes wedi'u hadeiladu, gan nodi'r gostyngiad mewn mannau gwyrdd mewn gerddi blaen a dreifiau a'r effaith ar risg llifogydd ac adlewyrchiad gwres. Awgrymodd yr Aelod gynhyrchu canllawiau i drigolion ar sut i liniaru risg llifogydd wrth osod mannau parcio neu erddi cynnal a chadw isel, gan bwysleisio manteision cynnal gwyrddni.

Cytunodd y Swyddog fod cynhyrchu canllawiau penodol ar gyfer ôl-osod Systemau Draenio Cynaliadwy (SDCau) ac annog gosod arwynebau athraidd mewn eiddo presennol yn syniad da. Soniodd y gellid cynnwys hyn yn y cynllun gweithredu llifogydd ledled y sir. Mae cefnogaeth i gynnwys ôl-osod Systemau Draenio Cynaliadwy (SDCau) mewn eiddo presennol, yn enwedig o amgylch dreifiau, i fynd i'r afael â chropan trefol a'i effaith ar risg llifogydd ac adlewyrchu gwres. Er bod deddfwriaeth SDCau gyfredol yn berthnasol i ddatblygiadau newydd, cydnabu'r Swyddog gyfle a gollwyd i annog SDCau mewn amgylcheddau sydd eisoes wedi'u hadeiladu. Bydd y syniad yn cael ei adolygu i'w gynnwys yn y cynllun gweithredu llifogydd ledled y sir, ochr yn ochr â chamau gweithredu presennol sy'n cefnogi cynllunio gwydnwch llifogydd dan arweiniad y gymuned.

- Tynnodd Aelod sylw at broblemau gyda draeniau blocedig o dan bontydd a chelfertau, a all dorri pentrefi i fwrdd ac achosi llifogydd sylweddol. Nododd nad oedd y strategaeth llifogydd yn ymddangos i fynd i'r afael â'r materion ymarferol hyn na'r cydgysylltu rhwng gwahanol wasanaethau. Cwestiynodd pam nad oedd y strategaeth yn cynnwys llifogydd ffyrdd neu gaeau, gan y gall y rhain gael effeithiau sylweddol ar ardaloedd preswyl. Holodd hefyd am y cydgysylltu rhwng gwahanol wasanaethau, fel Cyngor Sir Fynwy a'r gwasanaeth tân, yn ystod digwyddiadau llifogydd.

Esboniodd y Swyddog fod y strategaeth yn un lefel uchel, ond mae'r cynllun gweithredu yn cynnwys camau gweithredu penodol ar gyfer materion lleol. Soniodd eu bod yn bwriadu cynnal asesiadau ar gyfer ardaloedd problemus a gweithio gyda thrigolion a chynrychiolwyr lleol. Nododd hefyd eu bod yn gweithio gyda chydweithwyr cynllunio brys i ddatblygu cynlluniau ymateb brys penodol ar gyfer ardaloedd risg uchel.

- Gofynnodd Aelod a yw Llanbadog o fewn ffiniau'r ardal risg llifogydd strategol. Nododd nad oedd Llanbadog wedi'i grybwyll yn nhabl y prif aneddiadau yn ardal Wysg a phwysleisiodd bwysigrwydd ei gynnwys oherwydd y problemau llifogydd rheolaidd y mae trigolion yn eu hwynebu.

Cadarnhaodd y Swyddog fod Llanbadog o fewn dalgylch Wysg ac yn rhan o ardal risg llifogydd strategol Wysg. Cydnabu'r Swyddog yr amheuaeth a sicrhaodd y byddai Llanbadog yn cael ei hychwanegu at y tabl. Cadarnhaodd hefyd ymwybyddiaeth o'r problemau llifogydd yn Llanbadog a soniodd fod cynllun gwydnwch llifogydd eiddo wedi'i gyflwyno yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

- Gofynnodd Aelod am y wybodaeth ddiweddaraf am y cynllun lliniaru llifogydd yn Llanbadog, yn benodol o amgylch Tŷ'r Ynys ac effeithiau'r nant yno. Holodd hefyd am effaith y 40 o dai a gynlluniwyd yn y CDLIA ar llifogydd, gan gyfeirio at y digwyddiad llifogydd ym mis Mai 2023. Yn ogystal, gofynnodd a oedd unrhyw waith yn cael ei wneud yn yr ucheldiroedd i atal llifogydd, fel argaeau sy'n gollwng a phantiau naturiol.

Rhoddodd y Swyddogion ddiweddariad ar y cynllun llifogydd, gan sôn eu bod wedi derbyn cyllid grant gan Lywodraeth Cymru i ddatblygu cynllun ar gyfer ardal Woodside, gan gynnwys Island House. Disgwylir i'r gwaith dylunio manwl gael ei gwblhau erbyn diwedd y flwyddyn, a byddant yn ceisio cyllid pellach ar gyfer adeiladu. Nid yw'r 40 o dai arfaethedig yn y CDLIA o fewn parth llifogydd a byddant yn cael eu cynllunio gyda systemau draenio trefol cynaliadwy. Soniodd Swyddogion eu bod yn gweithio'n weithredol ar gynlluniau rheoli llifogydd naturiol ac yn cydweithio â Sefydliad Gwy ac Wysg i weithredu mesurau yn y dalgylchoedd uchaf, megis lleihau pori a gwella ymdreiddiad pridd.

- Mynegodd Aelod werthfawrogiad am yr ymdrechion i reoli llifogydd ar Heol Monnow yn Overmonnow, Trefynwy, gan nodi bod gweithwyr y Cyngor wedi rheoli'r digwyddiadau llifogydd ym mis Chwefror 2020 a mis Tachwedd 2024 yn effeithiol. Cododd bryderon ynghylch yr ystâd heb ei mabwysiadu, Kingswood Gate, lle digwyddodd llifogydd ar Midsummer Way ac Acer Way oherwydd ffos yng nghefn yr eiddo. Tynnodd sylw at yr angen am eglurder ynghylch sut mae risg llifogydd yn cael ei rheoli ar ystadau heb eu mabwysiadu. Awgrymodd yr Aelod ymgysylltu â phleidleiswyr ifanc a myfyrwyr daearyddiaeth yn y broses ymgynghori i gynyddu ymgysylltiad ac ymwybyddiaeth. Argymhellodd hefyd hyrwyddo defnyddio system adrodd y Cyngor i drigolion adrodd am risgiau llifogydd posibl, gan bwysleisio pwysigrwydd rheolaeth ragweithiol.

Cydnabu'r Swyddog y problemau yn Kingswood Gate a soniodd am ymgysylltu parhaus â'r datblygwr a gorfodi cynllunio i'w datrys. Nododd y dylai'r ddeddfwriaeth newydd ar systemau draenio trefol cynaliadwy atal problemau tebyg yn y dyfodol. Cytunodd y Swyddog ar bwysigrwydd ymgysylltu ag ysgolion a hyrwyddo system adrodd y cyngor ar gyfer risgiau llifogydd. Soniodd am y rhaglen archwilio draenio tir ragweithiol a'r potensial ar gyfer wardeiniaid llifogydd cymunedol.

- Mynegodd Aelod werthfawrogiad am y gwaith sylweddol a wnaed ar y strategaeth llifogydd a phwysleisiodd yr angen am ymgysylltu gwell â'r cyhoedd, yn enwedig y rhai sy'n gweithio ac efallai na fyddant ar gael yn ystod oriau ymgynghori safonol. Awgrymodd ymestyn oriau ymgynghori y tu hwnt i 5pm neu gynnal sesiynau ar benwythnosau. Holodd am statws y morglawdd a rheoli risg llifogydd arfordirol a llanw, gan gyfeirio at y wybodaeth ar dudalen 77 o ddogfen y strategaeth. Argymhellodd yr Aelod greu sleid neu gynnwys gweledol i'w rannu ar gyfryngau cymdeithasol i godi ymwybyddiaeth am yr ymgynghoriad ac effeithiau cynhesu byd-eang ar risgiau llifogydd.

Cydnabu'r Swyddog yr angen am ymgysylltu gwell a soniodd y gallent edrych ar ymestyn yr oriau ymgynghori a chynnal sesiynau ychwanegol. Nododd hefyd y byddai'r ymgynghoriad yn cael ei hysbysebu ar y cyfryngau cymdeithasol a'i rannu gydag Aelodau etholedig a chynghorau tref a chymuned. Soniodd y Swyddog eu bod yn rhan o grŵp arfordirol Aber Hafren ac yn gweithio gyda Chyfoeth Naturiol Cymru ar gynlluniau yn y dyfodol i wella amddiffynfeydd arfordirol. Cynigiodd ddarparu mwy o wybodaeth ac o bosibl cynnal sesiwn frifio i Aelodau.

- Gofynnodd Aelod am raddfa'r cyllid grant refeniw a chyfalaf y mae'r Awdurdod wedi bod yn llwyddiannus yn hanesyddol wrth ei ddefnyddio gan Lywodraeth Cymru ar gyfer rheoli risg llifogydd. Gofynnodd am gyd-destun ar lwyddiannau'r gorffennol a'r hyder y gellid sicrhau cyllid tebyg yn y dyfodol.

Esboniodd y Swyddog, yn hanesyddol, fod yr Awdurdod wedi derbyn grantiau cyllid refeniw pwrpasol, a gynyddodd dros y blynyddoedd, yn enwedig ar ôl stormydd fel Storm Bert. Mae'r cyllid hwn bellach yn rhan o'r grant cynnal refeniw. Soniodd fod yr Awdurdod wedi bod yn llwyddiannus iawn wrth sicrhau cyllid grant cyfalaf gan Lywodraeth Cymru, heb i unrhyw geisiadau am grant gael eu gwrthod. Fel arfer, mae'r Awdurdod yn cyflawni 3 i 6 cynllun ar raddfa fach y flwyddyn drwy'r grant gwaith ar raddfa fach, ac maent ar hyn o bryd yn gweithio ar gynllun mwy ar gyfer Woodside ym Mrynbuga. Mynegodd Ross hyder y byddai'n parhau i sicrhau cyllid yn y dyfodol.

- Atgoffodd Aelod y cyfranogwyr fod yr adroddiad yng nghyd-destun trafodaethau gyda Chyfoeth Naturiol Cymru a thynnodd sylw at bwysigrwydd cynlluniau llifogydd cymunedol. Soniodd am faterion llifogydd penodol yn ardal Cil-y-coed, yn enwedig Castle Lea, a phwysleisiodd yr angen i drigolion gael offer a gwybodaeth i reoli llifogydd. Gofynnodd yr Aelod beth all y Cyngor ei wneud i wneud y wefan yn fwy rhyngweithiol a hawdd ei defnyddio i drigolion yn ystod argyfyngau, gan awgrymu y dylai'r wefan ddarparu mynediad cyflym at wybodaeth angenrheidiol.

Cytunodd y Swyddog y byddai cynllun llifogydd cymunedol yn ddefnyddiol iawn ar gyfer ardaloedd fel Castell Lea a soniodd mai dyma un o'r camau gweithredu y maent yn bwriadu eu cymryd. Cydnabu, er bod cyfoeth o wybodaeth ar y wefan, fod angen iddi fod yn fwy hawdd ei defnyddio a'i hysbysebu'n rhagweithiol. Awgrymodd weithio gyda'r tîm cyfathrebu i rannu gwybodaeth o bryd i'w gilydd ar y cyfryngau cymdeithasol a gwella hygyrchedd y wefan. Soniodd y Swyddog hefyd fod y Cyngor yn darparu bagiau tywod yn ystod argyfyngau ac y gellid rhannu'r wybodaeth hon yn ehangach. Cytunodd y Swyddogion fod y syniad o roi llifogydd ar dudalen flaen y wefan mewn cyfnod o argyfwng gyda llifogydd yn un da y byddant yn ei archwilio. Pwysleisiodd yr Aelod Cabinet bwysigrwydd cael baner mynediad cyflym ar dudalen gartref y wefan i helpu pobl i ddod o hyd i wybodaeth yn gyflym yn ystod argyfyngau. Nododd, er bod llawer o wybodaeth ddefnyddiol am llifogydd ar gael ar y wefan, nad yw'n hawdd dod o hyd iddi o dan bwysau. Soniodd ei bod wedi gofyn i gynllunio argyfyngau am faner o'r fath o'r blaen a byddai'n codi hyn eto i sicrhau ei fod yn cael ei gweithredu.

- Soniodd Aelod na fydd Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) yn ymgymryd â gwaith mawr i gynyddu'r morglawdd rhwng Casnewydd a Chas-gwent, gan ei ystyried yn risg o 1 mewn 200 mlynedd. Nododd fod CNC yn bwriadu gweithio ar rannau isaf afon Wysg yn ardal Pill yng Nghasnewydd, a allai beryglu eiddo preswyl. Pwysleisiodd mai dim ond cynnal a chadw cyffredinol a wneir ar y morglawdd, a byddai angen cyllid sylweddol i'w godi.

Awgrymodd y Swyddog y byddai'n ddefnyddiol cael Swyddogion Cyfoeth Naturiol Cymru i egluro'r sefyllfa, gan fod ei drafodaethau diweddar gyda nhw wedi dangos cynlluniau gwahanol. Cynigiodd gael sesiwn gyda Chyfoeth Naturiol Cymru i rannu gwybodaeth a sicrhau bod pawb yn ymwybodol o'r gwaith sy'n mynd rhagddo ac sydd wedi'i gynllunio.

- Cododd Aelod bryder ynghylch argaeledd bagiau tywod i fusnesau yn ystod y llifogydd ym mis Tachwedd. Soniodd, er bod trigolion wedi cael eu blaenoriaethu, fod busnesau

wedi cael gwybod na allent gael bagiau tywod, a achosodd straen i'r rhai yr oedd eu hadeiladau'n cael eu llifogydd. Gofynnodd am ymateb ynghylch y polisi hwn.

Esboniodd y Swyddog mai'r polisi ers tro byd fu blaenoriaethu trigolion dros fusnesau ar gyfer bagiau tywod. Fodd bynnag, cydnabu'r pryder a soniodd fod cam gweithredu penodol o fewn y strategaeth i adolygu a datblygu polisi bagiau tywod cyfoes, a fydd yn cynnwys ystyriaethau ar gyfer busnesau.

- Gofynnodd Aelod pa ddangosyddion a throthwyon, ar ôl datblygu'r CDLIA, sydd i sicrhau amddiffyniad rhag llifogydd ym Mhorth Sgiwed a Chil-y-coed, a pha gynlluniau gweithredu sydd ar waith os bydd y risg o lifogydd yn cynyddu.

Cadarnhaodd Swyddogion na fydd unrhyw ddatblygiad yn digwydd ar ardaloedd gorlifdir o fewn y safleoedd arfaethedig. Bydd pob datblygiad newydd yn cydymffurfio â safonau llawn SDC (Systemau Draenio Cynaliadwy), gan sicrhau rheoli dŵr effeithiol. Bydd y systemau draenio yn cael eu cynllunio i efelychu dŵr ffo tir glas, sy'n golygu na fyddant yn cynyddu'r risg o lifogydd. Bydd lefelau llifogydd - rhai presennol a rhai a ragwelir - yn cael eu monitro, ynghyd ag unrhyw ddigwyddiadau llifogydd yn y dyfodol. Os bydd y risg o lifogydd yn cynyddu, mae mecanweithiau adolygu a monitro ar waith i arwain camau ymatebol.

- Holodd Aelod am gynnwys cynlluniau lefel llifogydd tebyg i'r rhai a ddarparwyd gan Gyfoeth Naturiol Cymru yn y strategaeth llifogydd. Awgrymodd y dylid cynnwys dolenni i fapiau Cyfoeth Naturiol Cymru fel y gall pobl benderfynu'n hawdd a yw ardal ar orlifdir. Gofynnodd yr Aelod am y newidiadau yn TAN 15, yn enwedig o ran symrlwydd y graddau C1 a C2 blaenorol, a oedd yn hawdd eu deall i'r cyhoedd yn gyffredinol. Roedd hi eisiau gwybod a fyddai gwybodaeth syml debyg ar gael o hyd. Awgrymodd yr Aelod y dylai'r mapiau yn y strategaeth llifogydd ddangos y parthau o amgylch y nentydd i'w gwneud hi'n haws i bobl ddeall y risgiau llifogydd.

Cadarnhaodd y Swyddog y gallent gynnwys cyfeiriadau at TAN 15 a dolenni i fapiau Cyfoeth Naturiol Cymru yn nogfennau'r strategaeth llifogydd. Esboniodd fod y TAN 15 diwygiedig bellach yn cynnwys cyfeiriadau at ddŵr wyneb ac wedi'i gryfhau i fynd i'r afael â draenio dŵr wyneb mewn cynigion datblygu. Eglurodd y Swyddog hefyd fod y TAN 15 newydd yn defnyddio Parth 1, 2, a 3 yn lle'r hen raddau C1 a C2. Sicrhodd fod y wybodaeth yn dal i fod yn weladwy ac yn ofodol, ac anogodd bobl i ymgysylltu â Swyddogion Cynllunio i gael cyngor ar brosiectau datblygu mewn parthau llifogydd.

- Cododd y Cadeirydd bryderon ynghylch y llifogydd ar Heol Forge, yn enwedig y mater o gerbydau'n gyrru trwy ddŵr llifogydd ac yn achosi tonnau sy'n gwaethygu llifogydd mewn eiddo fel y felin. Soniodd am yr anhawster o gael y ffordd ar gau'n ddigon cyflym i atal hyn. Tynnodd sylw at ddiffyg cymorth y Cyngor yn y glanhau ar ôl llifogydd, gan nodi bod trigolion wedi'u gadael i ymdopi ar eu pen eu hunain. Pwysleisiodd yr angen am gynllunio ymlaen llaw gwell ac ymatebion mwy trefnus i ddigwyddiadau llifogydd, gan gynnwys glanhau palmentydd, a oedd yn beryglus ar ôl y llifogydd.

*Cydnabu'r Swyddog fod rhai o'r materion yn dod o dan gyfrifoldeb cydweithwyr Priffyrdd a chytunodd i i'w trafod ymhellach. Awgrymodd drefnu cyfarfod ar wahân gyda chydweithwyr Priffyrdd i drafod y materion penodol sy'n ymwneud â Heol Forge a Threfynwy, gan gynnwys y gweithdrefnau ar gyfer cau ffyrdd a gweithrediadau glanhau – **CAM GWEITHREDU**. Cydnabu'r Swyddog hefyd bwysigrwydd cael dull mwy trefnus a rhagweithiol o reoli digwyddiadau llifogydd a sicrhau bod trigolion yn derbyn y gefnogaeth angenrheidiol yn ystod ac ar ôl digwyddiadau o'r fath.*

Crynodeb y Cadeirydd:

Diolchodd Emma i Ross ar ran y trigolion am sut y mae wedi helpu ar ôl llifogydd

8. Adolygiad o Feysydd Parcio – Craffu canfyddiadau adolygiad y Cyngor ar Feysydd Parcio

Rhoddodd Daniel Fordham gyflwyniad; cyflwynodd yr adroddiad ac atebodd gwestiynau'r Aelodau gyda Craig O'Connor.

- Gofynnodd Aelod am y wybodaeth ddiweddaraf ynghylch sut y defnyddiwyd yr arian ychwanegol a ddyrannwyd ar gyfer Swyddogaethau gorfodi ddwy flynedd yn ôl ac a fu newid sylweddol mewn gorfodi ar draws ystâd meysydd parcio Cyngor Sir Fynwy. Gofynnodd am wybodaeth ynghylch nifer y camau gorfodi a gymerwyd yn llwyddiannus a'r erlyniadau llwyddiannus ar draws ystâd meysydd parcio Sir Fynwy.

*Soniodd y Swyddog y byddai angen iddo wirio ac edrych yn ôl ar y dyraniad ychwanegol i ddeall ei effaith. Nododd fod heriau wedi bod yn y tîm gorfodi, ond maent wedi penodi Rheolwr Gorfodi Sifil newydd yn ddiweddar ac maent ar fin recriwtio tair swydd Swyddog Gorfodi Sifil newydd, a fydd yn cynyddu eu capasiti yn sylweddol. Ychwanegodd y Prif Swyddog eu bod yn sicrhau bod y tîm yn gweithredu'n llawn ac yn edrych i recriwtio adnoddau ychwanegol. Sicrhodd fod hwn yn amcan allweddol, a'u bod yn symud i'r cyfeiriad cywir. Byddai Swyddogion yn darparu'r ffigurau ar gyfer camau gorfodi ac erlyniadau yn ysgrifenedig. – **CAM GWEITHREDU***

- Tynnodd Aelod sylw at ddiffyg opsiwn parcio awr ym meysydd parcio Sir Fynwy a'i gymharu ag Awdurdodau eraill sy'n cynnig parcio awr. Soniodd am yr anghyfleustra o orfod talu am ddwy awr pan fo angen cyfnod byr yn unig, a'r effaith ar ymweliadau byr â chanol trefi. Nododd y gyfradd isel o lenwi maes parcio Neuadd yr Ymarfer yng Nghas-gwent a soniodd fod goleuadau stryd gwael o ardal Eglwys Santes Fair i Neuadd yr Ymarfer yn annog pobl i beidio â pharcio yno. Tynnodd yr Aelod sylw hefyd at y gystadleuaeth gan Ffordd Cribbs, lle mae parcio am ddim, a'r effaith ar fasnach yng Nghas-gwent. Soniodd fod gan rai ardaloedd yn Sir Fynwy barcio am ddim, tra bod eraill fel Cas-gwent, Trefynwy, a'r Fenni yn codi tâl am barcio. Mynegodd bryderon ynghylch dyrannu lleoedd parcio cerbydau trydan ac anabl, gan nodi bod y lleoedd hyn yn aml yn cael eu tanddefnyddio, a all fod yn rhwystredig i yrwyr eraill.

Cydnabu'r Swyddog y pwyntiau a godwyd ynghylch yr opsiwn parcio awr a soniodd y gellid ei ystyried fel rhan o'r adolygiad o ffioedd parcio. Nododd y cydbwysedd sydd ei angen rhwng annog ymweliadau byr a chefnogi busnesau canol y dref. O ran maes parcio Neuadd Drill, soniodd eu bod yn gweithio gyda grŵp Creu Lleoedd Cas-gwent i wella cysylltiadau a goleuadau rhwng canol y dref ac ardaloedd ymylol, gan gynnwys Neuadd Drill. Cytunodd y Swyddog na ddylid gweld meysydd parcio ar eu pen eu hunain a dylent ffio i mewn i ecosystem ehangach canol y dref. O ran dyrannu lleoedd parcio cerbydau trydan ac anabl, dywedodd y byddai angen iddynt asesu'r effaith a'r defnydd presennol cyn gweithredu'r argymhellion.

- Holodd Aelod am gynnwys y maes parcio newydd dros gefn y rheilffordd yng Nghyffordd Twnnel Hafren yn yr arolwg a gofynnodd am amcangyfrif o'r golled refeniw oherwydd diffyg pont droed yn cysylltu'r maes parcio â'r orsaf.

*Ymatebodd y Swyddog y byddai angen iddo wirio a oedd yr arolwg yn cynnwys y maes parcio a grybwyllwyd ac y byddai'n dod yn ôl gyda gwybodaeth am y costau cysylltiedig a'r golled refeniw. – **CAM GWEITHREDU***

- Gofynnodd Aelod a allai trigolion roi gwybod am ddigwyddiadau fel contractwyr yn parcio mewn mannau parcio bathodyn glas yn Neuadd y Sir gyda lluniau â stamp amser arnynt

ar gyfer gorfodi. Mynegodd foddhad â'r cydbwysedd rhwng parcio am ddim a thalu am barcio yn Nhrefynwy ond nododd bwysigrwydd sicrhau bod lleoedd ar gael. Holodd yr Aelod am statws gwefrwy cerbydau trydan ym maes parcio y Farchnad Wartheg ac a ellid cyflwyno mwy yn Nhrefynwy.

*Esboniodd y Swyddog fod gofynion cyfreithiol llym ar gyfer rhoi taliadau cosb, gan ei gwneud hi'n anodd gorfodi yn seiliedig ar luniau a gyflwynir gan drigolion. Fodd bynnag, gellir targedu gorfodi mewn ardaloedd lle cofnodwyd problemau. Cydnabu bwysigrwydd y cydbwysedd rhwng parcio am ddim a thaledig a'r angen i ailystyried hyn fel rhan o'r adolygiad. O ran gwefrwy cerbydau trydan, soniodd y Swyddog y byddai'n gwirio statws gwefrwy maes parcio'r Farchnad Wartheg a nododd y rhaglen barhaus ar gyfer gosod gwefrwy newydd. – **CAM GWEITHREDU***

- Mynegodd Aelod bryder ynghylch cost ac effeithiolrwydd yr adroddiad, gan nodi'r angen i gasglu data ychwanegol a chwestiynu pam na chafodd hyn ei gynnwys i ddechrau. Beirniadodd y dybiaeth mai trigolion yw'r rhan fwyaf o ddefnyddwyr meysydd parcio ym Mrynbuga, gan dynnu sylw at rôl y dref fel cyrchfan ymwelwyr. Tynnodd yr Aelod sylw at y data camarweiniol oherwydd arolygon penwythnos a'r diffyg ymgynghori â Chyngor Tref Brynbuga a grwpiau busnes. Pwysleisiodd yr angen am ystyriaethau lleol penodol, megis yr effaith ar drigolion a busnesau, a'r potensial am fwy o barcio ar y stryd os cyflwynir taliadau. Soniodd hefyd am y problemau gorfodi ym Mrynbuga a'r angen am adolygiad cynhwysfawr.

Cydnabu'r Swyddog yr angen am ddata ychwanegol ac eglurodd fod yr adroddiad cyfredol yn helpu i nodi bylchau data. Sicrhodd y byddai cost casglu data ychwanegol wedi'i hysgwyddo beth bynnag. Cadarnhaodd fod arolwg Cyngor Tref Brynbuga wedi'i ystyried ac y byddai ymgynghori pellach â rhanddeiliaid lleol yn rhan o'r camau nesaf. Pwysleisiodd y Prif Swyddog bwysigrwydd cael sgysiau â chymunedau lleol i sicrhau bod y strategaeth barcio yn cefnogi bywiogrwydd canol tref ac yn diwallu anghenion lleol. Sicrhodd yr Aelodau fod y gyfundrefn bresennol yn parhau nes bod ymgynghori pellach a chasglu data wedi'i gwblhau.

- Gofynnodd Aelod a yw Swyddogion Gorfodi Traffig yn gyfrifol yn unig am gyhoeddi hysbysiadau mewn meysydd parcio neu a ydynt hefyd yn ymdrin â gwaith gorfodi ar linellau melyn dwbl ac ardaloedd eraill. Holodd am y refeniw a gynhyrchir o leoedd gwefru cerbydau trydan ym meysydd parcio Cyngor Sir Fynwy a'r trefniadau ar gyfer gosod y gwefrwy hyn.

Eglurodd y Swyddog fod y Swyddogion Gorfodi Sifil yn gyfrifol am waith orfodi mewn meysydd parcio a gorfodi ar y stryd, gan gynnwys llinellau melyn dwbl. O ran lleoedd gwefru cerbydau trydan, eglurodd y Swyddog fod y gosodiadau diweddar wedi'u gwneud gan Connected Curve o dan raglen Prifddinas-Ranbarth Caerdydd. Nododd, er bod potensial i gynhyrchu refeniw, fod lefelau defnydd presennol yn golygu bod yr incwm yn isel ar hyn o bryd.

- Mynegodd Aelod siom gyda'r diffyg gweithredu yng nghynllun gweithredu'r adolygiad a chwestiynodd gwmpas yr adolygiad. Cododd bryderon ynghylch pwysau gorfodi, yn enwedig gyda'r cyfrifoldeb sydd ar ddod dros barcio ar y palmant, a gofynnodd a fyddai cyllid ychwanegol yn cyd-fynd â'r cyfrifoldebau ychwanegol hyn. Nododd yr Aelod absenoldeb lleoedd i feiciau modur a lleoedd dros nos ar gyfer cartrefi modur yn yr argymhellion, gan awgrymu y gellid treialu'r rhain mewn meysydd parcio tawelach. Tynnodd sylw at y mater o gynyddu meintiau cerbydau a'r effaith ar brofiad ymwelwyr mewn meysydd parcio yn llawn. Holodd yr Aelod am y risg o gangiau trefnus yn manteisio ar beiriannau meysydd parcio a gwelededd botymau peiriannau, gan awgrymu gwelliannau i leihau ciwiau. Gofynnodd a yw'r ap talu-dros-ffôn yn caniatáu i ddefnyddwyr ychwanegu amser at eu parcio o bell. Soniodd yr Aelod am y diffyg darpariaeth gwefru cerbydau trydan yn Wyesham ac awgrymodd weithio gyda busnesau

mwy i gynnig y gwasanaeth hwn. Cwestiynodd a oes cynlluniau i adolygu meysydd parcio llai y tu allan i'r dref am ddim, sydd wedi gweld mwy o bwysau.

Cadarnhaodd y Swyddog na fyddai trosglwyddo cyfrifoldeb am barcio ar y palmant yn dod â chyllid ychwanegol, a byddai'r adolygiad o'r capasiti gorfodi yn mynd i'r afael â hyn. Cydnabu'r angen i gydbwyso parcio arhosiad byr a pharcio arhosiad hir i gefnogi economïau lleol a soniodd fod yr adolygiad yn cynnwys holl feysydd parcio Cyngor Sir Fynwy, nid canol trefi yn unig. Cadarnhaodd y gall defnyddwyr ychwanegu amser at eu parcio trwy'r ap talu-dros-ffôn, cyn belled nad yw'n fwy na'r uchafswm amser parcio. Nododd y Swyddog nad oedd yr adolygiad yn cynnwys meysydd parcio nad ydynt yn feysydd parcio Cyngor Sir Fynwy ond cytunodd i drafod rheolaeth gyda chydweithwyr priffyrdd. Cydnabu'r angen i fynd i'r afael â gwelededd botymau peiriannau a'r potensial i gangiau trefnus gamfanteisio ar beiriannau meysydd parcio.

- Mynegodd Aelod bryder ynghylch y diffyg data a dadansoddiad yn yr adroddiad, gan gwestiynu a oedd y gwaith wedi'i gwmpasu'n briodol ac a oedd cyfyngiadau ariannu yn effeithio ar y casglu data. Tynnodd sylw at gamgymeriad yn yr adroddiad ynghylch nifer y lleoedd parcio yn Ffordd Woodstock, Cil-y-coed. Cododd bryderon ynghylch y posibilrwydd o ddileu taliadau darn arian yn raddol, gan bwysleisio'r angen i ystyried trigolion agored i niwed a hŷn nad ydynt o bosibl yn defnyddio dulliau talu digidol.

Cydnabu'r Swyddog y camgymeriad ynghylch nifer y lleoedd parcio yn Ffordd Woodstock a chadarnhaodd y byddai'n cael ei gywiro. Sicrhaodd nad oes unrhyw gynigion cyfredol i ddileu taliadau darn arian yn raddol, a nododd yr adolygiad fod argaeledd opsiynau talu lluosog (arian parod, cerdyn, a thalu dros y ffôn) yn gryfder i'r gwasanaeth.

- Mynegodd y Cadeirydd bryderon ynghylch y posibilrwydd o weithredu technoleg adnabod platiau rhif (ANPR), gan nodi profiadau personol a'r heriau y gallai eu hachosi i drigolion. Awgrymodd ychwanegu lloches syml dros beiriannau parcio i wella gwelededd a lleihau ciwiau. Pwysleisiodd y Cadeirydd yr angen am fwy o opsiynau parcio am ddim, naill ai trwy gyfnodau parcio am ddim byrrach neu lleoedd parcio am ddim ychwanegol, i annog pobl i ymweld â chanol trefi. Cwestiynodd berthnasedd parcio beiciau mewn meysydd parcio, gan nodi bod beicwyr fel arfer yn well ganddynt leoliadau mwy cyfleus yn agosach at eu cyrchfannau.

Cydnabu'r Swyddog y risgiau a'r manteision posibl o dechnoleg ANPR, gan ddatgan y byddai angen asesiad trylwyr o'r risgiau a'r cyfleoedd cyn ei weithredu. Cytunodd i ystyried yr awgrym o ychwanegu cysgodion dros beiriannau parcio i wella gwelededd. Nododd y Swyddog nad oes unrhyw gynlluniau cyfredol i gael gwared ar opsiynau talu arian parod a thanlinellodd bwysigrwydd cynnal dulliau talu lluosog. Cydnabu bwysigrwydd cydbwyso parcio am ddim a pharcio â thâl i gefnogi economïau canol trefi a soniodd y byddai'r adolygiad yn ystyried y berthynas rhwng taliadau parcio a nifer yr ymwelwyr. Cydnabu'r Swyddog efallai na fydd parcio beiciau mewn meysydd parcio yn cael ei ddefnyddio'n eang ond y gallai gefnogi amcanion cynaliadwyedd.

Crynodeb y Cadeirydd:

9. Eithrio y Wag a'r Cyhoedd

Pleidleisiodd yr Aelodau'n unfrydol i symud i sesiwn gaeedig ar gyfer Eitem 10, am y rhesymau a amlinellwyd gan y Swyddog: ar y sail y gallai sesiwn agored ragfarnu unrhyw fuddsoddiad ariannol yn y dyfodol ym mhrosiect cyfalaf y Neuadd Sirol, ac mae Swyddogion ar hyn o bryd o dan embargo gyda rhai penderfyniadau'n cael eu gwneud.

10. Diweddariad Ariannol ar y Neuadd Sirol – Craffu cynnydd cam datblygu Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol

Cyflwynodd Tracey Thomas a Stacey Jones yr adroddiad gan ateb cwestiynau'r Aelodau.

11. Cyfarfod nesaf: Dydd Iau 25 Medi 2025 am 2.00pm

Dydd Iau 25ain Medi 2025 am 2.00pm.